

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітня програма Право

(назва програми)

Спеціальність 081 Право

(вказати: код, назва)

Галузь знань 08 Право

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА

"Європейські стандарти судової діяльності" (за вимогами ECTS)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система європейських стандартів організації судової влади, статусу суддів та здійснення судочинства.

Мета навчальної дисципліни: отримання студентами знань про систему європейських стандартів організації судової влади, статусу суддів та здійснення судочинства.

Основними завданнями навчальної дисципліни "Європейські стандарти судової діяльності" є:

- поглиблення знань про європейські та міжнародні принципи незалежності суддів;
- оволодіння ґрунтовними знаннями з питань європейських стандартів, що стосуються етики та поведінки суддів, їх підготовки та кар'єри;
- сформуванню уявлення про ефективний судовий процес та оцінювання якості судочинства через призму вимог європейських та міжнародних актів;
- ознайомлення із системою європейських стандартів цивільного та кримінального судочинства, а також виконання судових рішень;
- формування навиків застосування практики ЄСПЛ при застосуванні процесуальних гарантій справедливого правосуддя та тлумаченні принципів адміністративного судочинства;
- вироблення вміння критично оцінювати результати власних досліджень з точки зору їх практичного значення при виявленні умов порушення європейських стандартів судової діяльності;
- формування у студентів розуміння принципу «доступу до правосуддя», як основної складової системи європейських гарантій справедливого правосуддя;
- формування практичних компетентностей застосування в повсякденній практичній діяльності чинних міжнародних та європейських стандартів у сфері правосуддя;
- формування в професійному середовищі правників усвідомлення необхідності застосування практики ЄСПЛ при зверненні за захистом прав, порушених внаслідок несправедливого правосуддя;
- формування навиків оцінювання міжнародних рекомендацій щодо судової влади України;
- розширення в процесуальному арсеналі правника передових практик і технологій вибору способу захисту порушених прав.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність поняття незалежності суддів, як необхідної передумови верховенства права та основоположної гарантії справедливого суду;
- структурні елементи внутрішньої та зовнішньої незалежності суддів відповідно до європейських стандартів;
- основні європейські принципи етики та поведінки суддів;
- європейські стандарти кваліфікації та підготовки суддів;
- європейські принципи кар'єри судді;
- європейські стандарти підбору, призначення, просування по службі та терміну

- повноважень судді;
- європейські стандарти відповідальності судді; усунення від посади і звільнення;
  - європейські стандарти організації роботи судів та суддівського самоврядування;
  - співвідношення понять «доступ до суду», «доступ до правосуддя», «право на доступ до правосуддя»;
  - європейські принципи покращення доступу до правосуддя;
  - європейські принципи доступу до правосуддя осіб, які перебувають в економічно несприятливому стані;
  - поняття та критерії оцінки розумних строків;
  - принципи цивільного та адміністративного судочинства, спрямовані на вдосконалення функціонування правосуддя;
  - європейські гарантії реалізації права на судовий захист;
  - європейські стандарти виконання судових рішень.

ВМІТИ:

- аналізувати практику ЄСПЛ, як одне із джерел європейських стандартів судової діяльності;
- аналізувати національне законодавство на предмет відповідності європейським стандартам організації судової влади, діяльності суддів, та судочинства;
- знаходити національну судову практику, що демонструє порушення європейських стандартів судової діяльності.
- визначити критерії європейського розуміння ефективного та справедливого судового процесу;
- застосовувати методи та критерії оцінки якості правосуддя;
- охарактеризувати значення виконання судових рішень як завершальної стадії захисту прав особи.

Форми проведення занять: практичні заняття у формі вирішення казусів. Організація роботи студентів передбачає вивчення понятійно-категоріального масиву з кожного тематичного блоку, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науковою й методичною літературою, а також розв'язання проблемних ситуацій, обговорення та виконання дослідно-творчих завдань.

Поточний контроль: здійснюється на заняттях через індивідуальне і фронтальне усне опитування, експрес-опитування; письмові самостійні роботи; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; робота з літературою щодо процесуальних гарантій справедливого правосуддя та нормативно-правовими актами в даній галузі, виконання творчих завдань, розв'язання задач; взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль тощо. Особливого значення набуває така форма контролю й оцінювання навчальних досягнень слухачів як оцінка національної судової практики на предмет дотримання при здійсненні правосуддя європейських стандартів.

Підсумковий контроль – залік, який передбачає розв'язок проблемних ситуацій (казусів) з метою виявлення порушень європейських стандартів судової діяльності та пошуку шляхів їх запобігання.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

та сітка годин

вибіркової навчальної дисципліни "Європейські стандарти судової діяльності "

№	Зміст	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
Змістовний модуль 1. Європейські стандарти організації судової влади та статусу суддів					
1.1.	Тема 1. Загальні європейські принципи незалежності суддів.				
1.2.	Тема 2. Європейські принципи етики та поведінки суддів.				
1.3.	Тема 3. Європейські стандарти кар'єри та підготовки суддів.				
1.4.	Тема 4. Європейські стандарти організації роботи судів та суддівського самоврядування.				
	Разом				
Змістовний модуль 2. Принципи адміністративного судочинства, як ключові гарантії справедливого правосуддя					
2.1.	Тема 1. Європейські стандарти доступу до правосуддя та правової допомоги.				
2.2.	Тема 2. Європейське розуміння ефективного та справедливого судового процесу.				
2.3.	Тема 3. Європейські стандарти цивільного, господарського та адміністративного судочинства.				
2.4.	Тема 4. Європейські стандарти виконання судових рішень .				
	Разом				
	Всього				

Методичне забезпечення: матеріали презентацій, мультимедійне супроводження, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, рекомендовані підручники та посібники, бази нормативно-правових актів, інтернет-ресурси.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Європейські стандарти організації судової влади та статусу суддів

Тема 1. Загальні європейські принципи незалежності суддів.

Поняття незалежності суддів, як необхідна передумова верховенства права та основоположна гарантія справедливого суду. Європейський суд з прав людини про «суд, встановлений законом», «незалежний суд», «безсторонній суд». Внутрішня та зовнішня незалежність суддів. Суб'єктивні та організаційно-інституційні обставини упередженості суддів. Свобода слова та асоціацій, кваліфікація, підбір і підготовка. Умови служби та термін повноважень, Професійна таємниця та імунітет, покарання, усунення від посади і звільнення – основні принципи незалежності суддів. Внутрішня та зовнішня незалежність суддів. Аналіз основних рекомендацій щодо ефективного впровадження Основних принципів щодо незалежності судових органів. Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні принципу безстороннього і незалежного суду, встановленого законом.

Тема 2. Європейські принципи етики та поведінки суддів.

Загальна характеристика правового регулювання принципів етики та поведінки суддів. Зміст принципів поведінки суддів. Етика поведінки судді. Тлумачення ЄСПЛ принципів етики та поведінки суддів.

Тема 3. Європейські стандарти кар'єри та підготовки суддів.

Загальна характеристика правового регулювання стандартів кар'єри та підготовки судді . Кваліфікація і підготовка судді. Основні принципи кар'єри судді: Умови служби (підбір, призначення, просування по службі та термін повноважень); Відповідальність судді; усунення від посади і звільнення. Аналіз рівня відповідності законодавства України щодо кар'єри та підготовки судді європейським стандартам.

Тема 4. Європейські стандарти організації роботи судів та суддівського самоврядування.

Попередження і зменшення надмірного робочого навантаження в судах. Фінансування та управління судами у контексті ефективності судової влади. Структура та роль вищих органів суддівського самоврядування.

Змістовний модуль 2. Європейські стандарти судочинства.

Тема 1. Європейські стандарти доступу до правосуддя та правової допомоги.

Загальна характеристика правового регулювання доступу до правосуддя. «Доступ до суду», «доступ до правосуддя», «право на доступ до правосуддя» - співвідношення понять. Принципи покращення доступу до правосуддя. Доступ до правосуддя осіб, які перебувають в економічно несприятливому стані. Аналіз рівня відповідності законодавства України щодо покращення доступу до правосуддя та правової допомоги європейським стандартам.

Тема 2. Європейське розуміння ефективного та справедливого судового процесу .

Поняття та елементи справедливого судового судочинства. Ефективність судового процесу:

поняття, зміст, значення. Якість та ефективність судового процесу: співвідношення понять. Принципи, умови, методи та критерії оцінки якості правосуддя. Якість судових рішень, як невід’ємна умова якості правосуддя. Поняття та критерії оцінки розумних строків.

Тема 3. Європейські стандарти цивільного, господарського та адміністративного судочинства.

Загальна характеристика правового регулювання. Принципи цивільного судочинства, спрямовані на вдосконалення функціонування правосуддя. Запровадження та покращення функціонування систем і процедур оскарження по цивільних і господарських справах. Аналіз рівня відповідності господарського та адміністративного процесуального законодавства України європейським стандартам.

Тема 4. Європейські стандарти виконання судових рішень.

Виконання судових рішень як завершальна стадія захисту прав особи. Роль суддів у виконанні судових рішень. Практика ЄСПЛ з питань виконання національних судових рішень. Критерії ефективності системи примусового виконання судових рішень.